

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Boekbespreking van: An election in Finland: Party activities and voter reactions

Boonstra, D.

Citation

Boonstra, D. (1969). Boekbespreking van: An election in Finland: Party activities and voter reactions. *Acta Politica*, 4: 1968/1969(3), 353-353. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3451151>

Version: Publisher's Version

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3451151>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

en Bulgarije. Hoofdstuk 5 is getiteld 'Het Titoïsme en de nationale kwestie' en behandelt in hoofdzaak de politieke, staatsrechtelijke en culturele problematiek van het nationaliteitsvraagstuk na de breuk met de Kominform. Hoofdstuk 6 gaat, zeer terecht, over de gevolgen van de ongelijkmatige economische ontwikkeling van de verschillende republieken en gebieden in Joegoslavië voor de oplossing — of verergering — van het nationale vraagstuk. Het verhaal en de analyse is compleet tot en met de val van Alexander Rankovic in juli 1966. Het boek wordt gesierd door en versierd met een uitmuntende bibliografie, een nuttige index, alsmede enkele relevante statistische gegevens: aantallen van de verschillende volkeren en minderheden over enkele jaren; nationale samenstelling van de communistische partij (ook per republiek) en gegevens over de nationaliteit van leidende personen in staat en partij van 1945 tot 1963.

Prof. Shoup heeft waarschijnlijk iedereen de lust ontnomen de eerste jaren nog iets over dit onderwerp — alleen voor de zeer vasthoudenden te bemeesteren — te beweren. De belezenheid van de auteur, zou ik zeggen, tart elke beschrijving. Alle republieken en gebieden komen in elke besproken periode uitvoerig en gedocumenteerd aan de orde, met evenveel gemak citeert de auteur Servo-croatische bronnen als Sloveense, Macedonisch, Albanese, Griekse, Bulgaarse, Hongaarse en Russische. Op bewonderenswaardige wijze heeft de schrijver in slechts 265 bladzijden tekst de historische, sociaal-economische en politieke context van diverse gegevenheden tot één geheel verweven. De rode draad die daar doorheen loopt en de textuur vorm heeft gegeven is die van de Joegoslavische communistische partij. Juist door de ongeloofwaardige ingewikkeldheid van het probleem — de vorming van een enigszins dragelijke verhouding tussen de vele in cultureel en economisch opzicht divergerende volkeren en minderheden, gescheiden door geloof, taal, godsdienst en politieke gevoeligheden — kan de lezer zich, met Shoup, niet aan een gevoel van bewondering onttrekken voor een partij die, gering in ledental, daar toch min of meer in is geslaagd. Opmerkelijk is dat Shoup niet de stelling aanhangt van een Servische hegemonie in Joegoslavië (p. 122). Dat steeds nieuwe oplossingen vereist zijn, beweert ook Shoup — met hem trouwens de Joegoslavische leiding. Men denke slechts aan de recente onlusten in Kosovo en Macedonië die eind 1968 plaats vonden. Staatsrechtelijk zeer interessante — en elders ter wereld onbekende — ontwikkelingen worden door de auteur geanalyseerd aan de hand van de realiter toenemende zelfstandigheid van de verschillende republieken ook op economisch en, recentelijk, politiek gebied. Als de communistenbond van Slovenië bij voorbeeld op haar congres vertegenwoordigers van de zusterpartijen in Italië en Oostenrijk uitnodigt, dan moet men dit vergelijken met de Federatie Friesland, van bv. de PvdA, die vertegenwoordigers van Labour en de SPD op haar jaarvergadering uitnodigt.

Slechts drie detailopmerkingen heb ik op dit magistrale, boven iedere lof verhoven werk van Shoup. Het onvertaalde Pounj op p. 69 is het aan de rivier de Una gelegen gebied; het citaat van Zihel op p. 142 is onjuist weergegeven, waardoor het erbij gegeven commentaar van Shoup wordt ontkracht en tenslotte vind ik het jammer dat de schrijver die het hele boek door zo'n onbevagenheid en afstand met betrekking tot zijn netelige onderwerp weet te bewaren zijn boek eindigt met de woorden 'de quasi-communistische, quasi-democratische, instellingen van het Titoïstische communisme'. Een standaardwerk dat (geen gemeenplaats), in geen staatsrechtelijke, economische, politicologische of historische bibliotheek mag ontbreken.

M. J. Broekmeyer

PESONEN, P., *An election in Finland*. Party activities and voter reactions. New Haven etc. (Yale University Press), 1968. —416 p. 112 sh 6

Het onderzoek waar Pesonen in dit boek een helder geschreven verslag van doet, kan gerekend worden tot het electoraal onderzoek in de betekenis van onderzoek naar opvattingen en gedragingen van kiezers.

De populariteit van het electoraal onderzoek moet volgens Easton voor een deel verklaard worden uit het relatief gemakkelijk te isoleren objekt van onderzoek: het stemgedrag. Het feit dat dit objekt zo gemakkelijk te isoleren is, heeft echter tot gevolg gehad dat in verschillende studies de kiezer ook bijna geheel los van enige politieke context werd onderzocht. Om met V. O. Key te spreken: 'They took politics out of the study of the vote'.

Pesonen heeft dit bezwaar voorkomen door de kiezer een duidelijke plaats te geven in de politieke strijd om de macht. Zijn uitgangspunt is, dat vooral ten tijde van de verkiezingen de kiezers een strategische plaats innemen in deze machtsstrijd. Voor een goed inzicht in het gedrag van de kiezer is het nodig deze strijd tussen vooral de politieke partijen in het onderzoek van de kiezers te betrekken en het gedrag van de kiezers steeds te relateren aan het gedrag van de politieke partijen. Pesonen besteedt dan ook ruime aandacht aan de activiteiten van de partijen in de verkiezingscampagne. Indrukwekkend is zijn uitvoerige inhoudsanalyse van de dagbladen in deze periode, waaruit duidelijk de tactiek en de strategie van de politieke partijen naar voren komt.

De studie van Pesonen zou getypeerd kunnen worden als een uitstekende integratie van enerzijds de campagnestudies, zoals die in Engeland tot bloei zijn gekomen door het werk van Butler c.s. en anderzijds het moderne verkiezingsonderzoek, zoals dat in de V.S. door Lazarsfeld c.s. en Campbell c.s. een grote naam heeft verworven.

Typerend voor de studie van Pesonen is verder het sterk vergelijkende karakter. Natuurlijk heeft het onderzoek ten doel gehad inzicht te verschaffen in het electoraal gedrag van de Finse kiezers in 1958, maar het hoofddoel van de studie is toch wel geweest na te gaan of de in ander onderzoek geconstateerde samenhangen in het kiesgedrag zich ook hier weer voordoen. Uit dit gezichtspunt bezien is ook de betrekkelijk geringe omvang en de selectie van de steekproefpopulatie te begrijpen. Het basismateriaal van het onderzoek bestaat uit de uitkomsten van de mondelinge enquêtes van een steekproef van ± 500 kiezers uit een middelgrote industriestad. Om na te gaan of het wonen in een dergelijk milieu nog speciale invloed heeft op het kiesgedrag, worden de uitkomsten steeds vergeleken met de resultaten van een onderzoek van een steekproef van ± 90 kiezers uit een kleine plattelandsgemeente.

Veel aandacht besteedt de onderzoeker aan het effect van een verkiezingscampagne op de politieke interesse van de kiezer en zijn houding ten opzichte van de politieke partijen. Partij-identificatie en partij-activiteit zijn belangrijke variabelen in deze studie. Ook de rol van de opinion-leader en de 'flow-of-communication' komen uitgebreid aan de orde. Om het effect van de campagne te kunnen onderzoeken wordt gebruik gemaakt van de methode van het panel-onderzoek.

Het boek van Pesonen bevat zo veel materiaal, dat in deze bespreking slechts op enkele belangrijke accenten in het onderzoek gewezen kan worden, zonder daarmee nu een representatief overzicht te geven van de inhoud van het boek. Indien de lezer uit deze recensie zou opmaken dat *An election in Finland* een voortreffelijk boek is, dat een plaats verdient in de rij van belangrijke studies op het gebied van het kiesgedrag, dan heeft de recensie toch haar doel bereikt.

D. Boonstra